

Sjeldne fugler i Aust-Agder 2014

LRSK-rapport nr. 19

JAN HELGE KJØSTVEDT OG ROLF JØRN FJÆRBU

Rapporten presenterer funn av sjeldne fugler som er behandlet av Aust-Agders lokale rapport- og sjeldenhetskomité (LRSK) i 2014. I alt er det godkjent 81 funn av 31 arter og i tillegg tre hekkefunn. Rapporten inneholder også to eldre LRSK-observasjoner som gjelder hekkefunn av havørn i 2012 og 2013. I tillegg presenteres fem funn som siden sist er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugler (NSKF), deriblant en glente fra 2010 og en svartstork fra 2011. Svartstork er ny art for Aust-Agder, mens havørn var ny hekkefugl i 2012. Ingen nye arter kom til som hekkende i fylket i løpet av 2014. Inkludert i rapporten er også to hybridfunn godkjent av NSKF, begge førstefunn for fylket.

Samtlige observasjoner fra 2014 som LRSK har mottatt og behandlet, er meldt inn via digitale rapporteringsskjemaer på nettstedet <https://www.artsobservasjoner.no> (heretter forkortet www.ao.no). Et fåtall godt dokumenterte observasjoner der det mangler rapport har LRSKs medlemmer selv laget rapporter på, slik at de kunne bli vurdert. Hele rapportgrunnlaget er bearbeidet i [www.ao](http://www.ao.no) og deretter hentet ut og satt sammen i ettertid med denne rapporten som formål.

LRSK bestod i 2014 av Rolf Jørn Fjærbu, Leif Gunleifsen, Jan Helge Kjøstvedt, Rune Skåland og Jon Gogstad Thorsen. Komiteen har hatt ett møte siden forrige rapport (Fjærbu & Kjøstvedt 2014), hos Rolf Jørn Fjærbu i Grimstad 19.03.2015, der alle komitémedlemmene var til stede. Fjærbu og Kjøstvedt har delt sekretæransvaret. I det følgende presenteres alle observasjoner som ble behandlet på dette møtet, samt et fåtall som er kommet til og godkjent direkte i www.ao i ettertid. Også funn som siden sist er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl (NSKF) blir presentert.

Der forekomsten av en art i vårt fylke sammenlignes med den innrapporterte forekomsten til arten nasjonalt, bruker vi de siste publiserte oversiktene fra NFKF (Falkenberg mfl. 2016) og NSKF (Heggøy & Olsen 2016) fra rapporteringsårene 2013 og 2014. De står på trykk i det andre nummeret av tidsskriftet *Fugleåret* (NOF 2016) som kan bestilles ved NOF-kontoret i Trondheim. Nytt fra og med denne årsrapporten er at vi også presenterer funn av rapporteringsartene i Aust-Agder. I oversikten nedenfor er disse merket «R». Siden dette krever mer plass, har vi valgt å endre rapportens oppbygging. Opplistingen av observasjoner som krever godkjenning komprimeres noe og har antatt en form som samsvarer med LRSK-rapportene til flere andre fylker. LRSK har som målsetting å publisere en egen rapport med funn av rapporteringsarter til og med 2013 i ett eller flere framtidige nummer av *Fugler i Aust-Agder* eller som ett eller flere egne supplementhefter. For fullstendig oversikt over funn

av fylkets sjeldne spetter henvises det til spetterrapportene som med jevne mellomrom publiseres i *Fugler i Aust-Agder*.

Antall observasjoner rapportert på www.ao i 2014 vitner om nok et år med høy aktivitet blant fylkets fuglekikkere, og dette gjenspeiler seg også i antall innrapporteringer av sjeldne fugler. På grunn av den økende observasjonsaktiviteten i fylket de senere år så LRSK-Aust-Agder seg på ny nødt til å revidere fuglelista for Aust-Agder gjeldende fra rapporteringsåret 2014. For en oversikt over arter som krevde godkjenning i 2014, vises det til den gjeldende fuglelista for Aust-Agder (Kjøstvedt 2015). Merk at eventuelle hekkefunn av mange av artene som har endret status fra godkjenningssarter til rapporteringsarter, fremdeles skal godkjennes. Endringene er oppdatert på www.ao slik at det bare genereres rapporteringsskjemaer i henhold til den nye lista. Antall funn i Aust-Agder fra 2014 som er godkjent av LRSK er naturlig nok noe lavere enn foregående år på grunn av listerevisjonen (115 funn av 42 arter i 2013), men mengden understøtter like fullt inntrykket av at aktiviteten i felt stadig er økende. Komiteen takker alle som bidro med innsendte beskrivelser av observasjoner i 2014.

Endringer i NSKFs liste

Fra og med 01.01.2014 skal ikke funn av svartglente, steppehauk, svartehavsmåke, sibirpiplerke og elvesanger behandles av NSKF (Olsen mfl. 2016). De overlates til fylkenes respektive LRSK-komiteer. Eldre funn av disse artene skal imidlertid fremdeles behandles av NSKF.

Tegnforklaringer

- G arten skal godkjennes av LRSK med belegg; f.eks. fotografier, video- eller lydopptak, feltskisser og fjær eller på grunnlag av utførlig beskrivelse
- N arten skal godkjennes av NSKF
- GH godkjent hekkefunn (atlas C- eller D-kode)
- R rapporteringsart (skal ikke beskrives/godkjennes, funn hentes fra www.ao)
- RH rapportering av hekkefunn (skal ikke dokumenteres, funn hentes fra www.ao)
- M hannfugl (masculus)
- F hunnfugl (femina)
- Hunnf. hunnfarget fugl (kan for en del arters del være unge hanner)
- ad. voksen fugl (adultus)
- ind. individ/individer
- K kalenderår (om alder: en ungfugl er 1K fram til første årsskifte, deretter 2K, 3K osv. En fugl som angis som for eksempel "2K+" er i sitt andre kalenderår *eller eldre*)
- V vinterfunn (desember, januar, februar)
- pt på trekk (f.eks. "ptNØ" – på trekk retning nordøst)

Systematikk og navnetting følger NOFs komiteer NFKF og NSKF som igjen forholder seg til anbefalt europeisk standard (se Falkenberg mfl. 2016, Heggøy & Olsen 2016). Det betyr at andefugler og hønsefugler kommer først, deretter lommer og dykkere. Fra og med denne rapporten listes observasjonene av en art opp kronologisk – det vil si etter observasjonsdato. Der oppdageren er kjent, står denne først av observatørene og er merket*. Se under LRSK på nettsiden www.agderfugl.net, www.ao eller Kjøstvedt (2015) for gjeldende liste over fuglearter som er observert i Aust-Agder, med oversikt over de artene som skal beskrives for godkjenning, eller som kun skal rapporteres.

Rettelse

Rettelse til Fjærbu mfl. (2012) og Fjærbu & Kjølsvædt (2014): Godkjente funn av elvesanger fra Mørnestangen i Jorstadvann og Lisletta, Tromøy, begge i Arendal kommune, var henholdsvis funn nr. 3 og 4 i Aust-Agder. En 1K elvesanger tatt av katt i Valle i 1996 (Lislevand 1999) var uteglemt i oversikten i de to nevnte LRSK-rapportene.

Observasjoner godkjent av LRSK Aust-Agder fra perioden 1. januar 2014–31. desember 2014

Dvergsvane (*Cygnus columbianus*) G

8 ad. + 1 1K Temse, Grimstad 07.–09.11 (*Rolf Jørn Fjærbu, *Per Kristensen, Jon G. Thorsen, Trond Nilsen, Morten Syse, Tor Magne Stalleland, Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Kjell Klungland).

Fylkets tredje funn av arten som dermed må betegnes som svært sjelden hos oss selv om den tidligere kan ha vært noe oversett på grunn av likheten med sangsvane. Første funn ble gjort i Evje og Hornnes i 1987, mens forrige godkjente funn var helt tilbake i 1993, i Reddalsvann, også det i Grimstad kommune (Lislevand 1996). Tall fra Falkenberg mfl. (2015, 2016) viser stor variasjon i antall observerte individer mellom år på landsbasis, men forekomsten er generelt synkende. Arten påtreffes imidlertid fremdeles årlig både på Vestlandet og Østlandet, og de aller fleste observasjonene i Norge gjøres i vinterhalvåret. De fordeler seg nokså jevnt mellom sene høstfunn og funn på nyåret, men nyårsfunn på Sørvestlandet er overrepresentert i materialet.

Sangsvane (*Cygnus cygnus*) GH

Par med 1 unge Moland, Arendal 10.05–primo september (Tor Magne Stalleland mfl.).

Fylkets tredje hekkefunn, og det samme paret som hekket i kommunen året før. Det er ikke slått fast om dette dreier seg om det samme paret som også hekket i Tvedestrand i 2008 (Fjærbu & Kjølsvædt 2009) og som muligens kan ha hekket i Tvedestrandsområdet i flere år. Arten er fremdeles på frammarsj i hele Sør-Norge og hekker nå i nesten alle fylker (Olsen 2014), men det foreligger ikke mistanke om flere hekkinger i Aust-Agder.

Sædgås (*Anser fabalis*) G

1 ind. Skottevik Feriesenter, Lillesand 13.02 (Jan Michaelsen). 2 ind. Engene, Arendal 15.–16.02 (Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Trond Nilsen mfl.). 5 ad. Vessøyjordene, Grimstad 20.–28.02 (Rolf Jørn Fjærbu, Andreas Winnem, Espen S. Nilsen mfl.). 1 ind. ptNØ Utkikken, Risør 25.02 (Arild Omberg). 22 ind. Havemyra, Reddal, Grimstad 02.–04.03 (Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen, Øyvind Heldal). 5 ind. ptNØ Høybåtangen, Risør 13.03 (Arild Omberg). 8 ind. ptNØ Bjellandstrand, Bjelland, Arendal 16.04 (Jon G. Thorsen). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 06.12 (Steinar Sannes, Inger Berggren, Frode Steffensen). 1 ind. Temse, Grimstad 17.12 (Rolf Jørn Fjærbu). 6 ind. Søm, Sømskilen, Grimstad 18.12 (Harry Tangen). 1 ind. Lia, Grimstad 26.12 (Harry Tangen).

Funn nr. 33–44 i fylket og en bra forekomst, faktisk den beste noensinne, av en art som nå observeres årlig i Aust-Agder. Forekomsten på landsbasis viser også en økende tendens. De fire siste årene har vært de fire beste for arten i Norge i nyere tid. Enkeltpunnene i desember kan dreie seg om samme individ.

Tundragås (*Anser albifrons albifrons*) G

1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 26.02 (Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen, Frode Steffensen mfl.). 2 ind. (1 1K + 1 ad.) Søm-Ruakerkilen naturreservat, Grimstad 01.12 (Arild Omberg).

Tundragås (*Anser albifrons flavirostris*) G

1 2K Gjervoll, Tromøy, Arendal 04.–05.01 (Rune Skåland, Per Kristensen, Kjell Klungland).

Funn nr. 18–20 av ei gås som sjelden gjester fylket vårt. I takt med økende feltaktivitet blir det imidlertid sett flere individer enn tidligere, så nå er den å betrakte som en årlig gjest. Den østlige underarten *albifrons* er vanligere enn den vestlige *flavirostris* som hekker på Grønland, men begge er funnet i fylket tidligere. Grønne jorder med gode beiteforhold vinterstid øker nok mulighetene for besøk av denne arten som ikke hekker i Norge.

Ringgås (*Branta bernicla bernicla*) G

1 ind. Bjellandskjæra, Tromøy, Arendal 23.09–08.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Inger Berggren, Per Kristensen, Tore G. Andersen). 1 ind. Sildodden, Risør 11.10 (Fred W. Christoffersen).

Nok et år med observasjoner av høsttrekkende østlige ringgjess (underart *bernicla*). De passet inn i trekkmønsteret til øvrige gjess av samme underart i Norge dette året som totalt utgjorde 112 individer, et år litt over normalen (Falkenberg mfl. 2016). Etter at observasjonsaktiviteten i fylket vårt økte, så observeres denne underarten oftere enn før, noe som indikerer at den tidligere var underrapportert.

Ringgås (*Branta bernicla*) R

85 ind. ptNØ Bremsund Vardøya, Risør 25.05 (Yngvar Aanonsen). 50 ind. ptNØ Kalvehageneset, Grimstad 25.05 (Rolf Jørn Fjærbu). 430 ind. ptSV Kranveien 76, Risør 25.05 (Yngvar Aanonsen). 170 ind. ptNØ Kalvehageneset, Grimstad 26.05 (Jon G. Thorsen). 90 ind. ptSV Ulvøysund, Lillesand 27.05 (Jan Helge Kjøstvedt). 2 ind. Hesnesøya, Grimstad 01.06 (Glenn Svendsen). 100 ind. ptNØ Bjellandstrand, Bjelland, Arendal 01.06 (Rune Skåland). 1 ind. Kranveien 76, Risør 18.09 (Yngvar Aanonsen). 1 ind. Bjellandskjæra, Bjelland, Arendal 23.09–08.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland, Arild Omberg mfl.). 2 ind. ptSV Håøya, Grimstad 28.09 (Jon G. Thorsen). 1 ind. Sildodden, Risør 11.10 (Fred W. Christoffersen).

Det antas at dette i stor grad dreier seg om ringgjess av den vestlige underarten *hrota* som bla. hekker på Svalbard. De kommer i større eller mindre flokker fra Danmark og trekker videre nordover i slutten av mai hvert år. Mens noen flokker følger kysten vestover og så nordover, trekker andre rett over land via Oslofjordområdet. Høsttrekket skjer mer spredt og i mindre flokker. Det fanges ikke opp hos oss i særlig grad, trolig fordi trekket går lenger ut fra land og fordi langt færre fugler passerer Aust-Agderkysten på vei sørover igjen.

Mandarinand (*Aix galericulata*) R

1 M Mebøkilen, Justøya, Lillesand 01.–03.01 (*Jon G. Thorsen, *Trond Nilsen, Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Rune Skåland). 1 M Reddalsvannet 23.02.–03.06 (*Rolf Jørn Fjærbu, Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Per Kristensen mfl.). 1 M Reddalsvannet, Grimstad 16.11 (Trond Nilsen).

En normal forekomst av denne parkrømlingen. Hanner utgjør en stor andel av forekomsten, og dette kan fort dreie seg om den samme fuglen i alle tre tilfellene.

Snadderand (*Anas strepera*) R

1 ind. Ruakerkilen, Grimstad 07.05 (Rolf Jørn Fjærbu, Arild Pfaff, Øyvind Heldal). 2 ad. i par Engene, Arendal 08.05 (Rolf Jørn Fjærbu, Ole Martin Marcussen, Glenn Svendsen mfl.). 1 M Temse, Grimstad 28.10 (Arild Omberg).

To vårfunn og ett høstfunn, for øvrig nr. 11–13 i fylket, er litt i overkant av normalen for denne arten som opptrer fåtallig hos oss, som oftest bare på korte stopp under trekket. Nabofylkene har flere observasjoner, men det beror nok blant annet på at vi ikke har så mange våtmarksområder som egner seg som rasteplasser for arten. Snadderanda hekker årlig, men fåtallig i Rogaland (Falkenberg mfl. 2016).

Stjertand (*Anas acuta*) R

1 ad. F Sandumkilen, Tromøy, Arendal 16.–22.02 (*Arne Heggland, Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Tore G. Andersen, Jon G. Thorsen, Arild Omberg, Odd Marcussen, Trond Nilsen, Sven Inge Marcussen, Glenn Svendsen, Magne Paulsen, Kjell Klungland). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 31.08–01.09 (Jon G. Thorsen, Trond Nilsen, Morten Syse, Per Kristensen, Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland, Tore G. Andersen mfl.). 1 ad. F Ruakerkilen, Grimstad 01.09 (Kjell Klungland, Tore G. Andersen). 1 ind. Østerøykilen, Justøya, Lillesand 15.–17.09 (Sven Inge Marcussen, Jan Michaelsen). 1 hunnf. Reddalsvannet, Grimstad 03.12 (Rolf Jørn Fjærbu).

Et bra knippe stjertandfunn i 2014, for øvrig nr. 18–23 i Aust-Agder, og som vanlig opptrer arten kun i trekktidene hos oss. Stjertanda er heller ingen tallrik fugl i resten av Norge, men fire hekkefunn er rapportert både i 2013 og 2014, alle i området fra Sør-Trøndelag og nord til Vesterålen i Nordland (Falkenberg mfl. 2016).

Knekkand (*Anas querquedula*) R

1 M Evjekilen, Evje og Hornnes 17.–19.04 (*Jon G. Thorsen, Trond Nilsen). 1 M Ruakerkilen, Grimstad 07.05 (Rolf Jørn Fjærbu, Frode Steffensen, Glenn Svendsen mfl.). 2 i par Fiesund, Høybåtangen, Risør 13.05 (Yngvar Aanonsen, Arild Omberg). 2 i par ptNØ Høybåtangen, Risør 13.05 (Arild Omberg). 2 i par Saulekilen, Vågsholt, Grimstad 14.05 (Jon G. Thorsen).

Fire funn er bestenotering i fylket og nok et eksempel på at høy aktivitet i felt øker rapporteringen av en rekke arter. Funn nr. 19–22 av en art som ikke ble påvist årlig i fylket tidligere. Paret ved Høybåtangen regnes som samme par som rastet ved Fiesund like ved.

Skjeand (*Anas clypeata*) R

1 M Hovekilen, Hove, Arendal 07.04 (Kjell Klungland, Glenn Svendsen, Trond Nilsen mfl.). Par Bjellandstrand, Bjelland, Arendal 30.04 (Øyvind Heldal). Par Tromlingene, Arendal 01.05 (Rune Skåland). Par Jerkholmen, Arendal 07.05 (Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Per Kristensen mfl.). 1 M Saulekilen, Vågsholt, Grimstad 30.05–01.06 (Trond Nilsen, Øyvind Heldal).

Funn nr. 27–30 i fylket og tangering av årsbestenoteringen fra 2011 (Fjærbu mfl. 2012). Par ved Bjellandstrand og par på Tromlingene påfølgende dag regnes som ett funn. Tre til fire hekkinger ble påvist i Rogaland dette året, samt ett hver i Nord-Trøndelag og Nordland fylker (Falkenberg 2016).

Taffeland (*Aythya ferina*) R

1 M Reddalsvannet, Reddal, Grimstad 11.05 (Rolf Jørn Fjærbu, Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Trond Nilsen mfl.).

Forekomsten av taffeland i fylket varierer mye fra år til år. Funn nr. 44 kunne ikke forhindre at 2014, i likhet med 2013, ble et magert år for arten i Aust-Agder.

Lappfiskand (*Mergellus albellus*) R

1 F Åkvåg, Risør 11.01 (Fred W. Christoffersen). 2 F Flageborg, Arendal 15.01 (Gunnar Dag Tørrå). 1 F Narestø, Arendal 15.01–13.02 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Per Kristensen, Arild Omberg, Odd Marcussen, Arvid Johnsen, Sven Inge Marcussen, Glenn Svendsen, Marius Svendsen, Kjell Klungland, Tore G. Andersen, Jon G. Thorsen, Trond Nilsen, Frode Steffensen). 2 F Hasseltangen, Grimstad 12.02 (Rolf Jørn Fjærbu, Arild Omberg, Frode Steffensen). 2 i par Reddalsvannet, Reddal, Grimstad 23.03 (Rolf Jørn Fjærbu, Trond Nilsen, Tore G. Andersen mfl.). 1 F Reddal, Grimstad 26.03 (Trond Nilsen). 1 F Reddalsvannet, Reddal, Grimstad 05.12 (Trond Nilsen). 1 ind. Reddalsvannet, Reddal, Grimstad 20.–23.12 (Raymond Aanonsen, Trond Nilsen, Jonas Langbråten mfl.).

Funn nr. 47–54 av lappfiskand i Aust-Agder. Som vanlig er det funn av hunnfargede individer i vinterhalvåret som dominerer hos oss.

Rapphøne (*Perdix perdix*) G

1 M Kvåse, Høvåg i Lillesand 22.10 (Janne og Tore Skjelbred-Knudsen).

Det andre funnet av rapphøne i Aust-Agder etter at en fugl ble observert ved Ribe, Høvåg i Lillesand rundt midten av 1980-tallet (Lislevand 2004). Det er stor sannsynlighet for at rapphøner som påtreffes i Norge er rømte fangenskapsfugler. Denne fuglen var intet unntak. Den hadde deler av en rød plastring rundt nebbet, en metode for å hindre aggressiv atferd fangenskapsfugler imellom. Arten plasseres derfor på E-lista over fugler som ikke opptrer spontant i fylket. Fuglen var redusert og ble tatt med hjem, men døde under et døgn senere.

Jerpe (*Tetrastes bonasia*) R

1 ind. Teremyr, Barmen, Risør 04.05 (Fred W. Christoffersen). 1 ad. Brandeheia, Åmli 28.06

(Steinar Pedersen). Kull med 4 unger, Vegår, Vestfjorden, Vegårshei 01.–09.07 (Arne Harveland).

Etter mange magre år ble endelig flere jerper rapportert i 2014. Arten har trolig vært noe underrapportert, og man har visst at det fremdeles har vært en liten bestand i fylkets østligste områder. Spesielt gledelig var det at Arne Harvelands målrettede innsats med viltkameraer ved moldegroper førte til at vellykket hekking ble dokumentert i Vegårshei kommune.

Islom (*Gavia immer*) R

1 ind. Hovekilen, Hove, Arendal 01.01–07.02 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen, Tore G. Andersen, Odd Marcussen). 2 ind. Hasseltangen 10.01–06.03 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Steinar Sannes, Heidi Lillehammer). 1 ind. Spornes, Arendal 16.02 (Trond Nilsen, Rune Skåland, Sven Inge Marcussen mfl.). 1 ind. ptNØ Sildodden, Risør 16.03 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. ptNØ Såda, Hove, Arendal 16.04 (Jon G. Thorsen, Trond Nilsen). 1 ind. ptSV Høybåtangen, Risør 10.05 (Arild Omberg). 1 ind. ptSV Sildodden, Risør 10.05 (Fred W. Christoffersen). 1 ad. ptSV Sildodden, Risør 05.10 (Fred W. Christoffersen). 2 ad. ptNØ Sildodden, Risør henholdsvis 11.10 og 12.10 (Fred W. Christoffersen). 1 1K ptNØ Sildodden, Risør 12.10 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. Bottsfjorden, Botne, Arendal 26.10 (Frode Steffensen mfl.). 1 ind. Strand hotell, Grimstad 05.12 (Frode Steffensen). 1 ind. Storesand, Randviga, Fevik, Grimstad 08.12 (Glenn Svendsen). 1 ad. Indresund, Lillesand 28.12 (Jan Michaelsen). 1 ind. Hasseltangen, Grimstad 29.12 (Rune Skåland). 1 ind. Kråka, Grimstad 30.12 (Arild Pfaff, Elias Pfaff, Estella Pfaff).

Hele 17 funn av 18 individer er mer enn en dobling av forrige årsrekord. Funn nr. 32-48 i fylket av en art som hos oss nesten utelukkende opptrer i vintermånedene. Høst og vår dominerer trekkende individer i funnmaterialet, men som vanlig er det også noen som virker å være stasjonære i vintermånedene. Økt observasjonsaktivitet på aktuelle lokaliteter gir bra resultater!

Gulneblom (*Gavia adamsii*) G

1 ind. Håøya, Grimstad 28.09 (Jon G. Thorsen, Trond Nilsen).

Funn nr. 5 i Aust-Agder. Den første ble skutt en gang i siste halvdel av 1800-tallet, mens den første i nyere tid ble oppdaget utenfor Tromøy så seint som høsten 2010 (Kjøstvedt mfl. 2011). Flere folk i felten viser at arter som observeres i nabofylkene også finnes hos oss, om enn i små antall. Arten sees sparsomt i kystområdene fra Østfold og vest til Lista. Hovedmengden av overvintrende fugler finnes langs kysten fra Møre og Romsdal og nordover (Falkenberg mfl. 2016).

Toppdykker (*Podiceps cristatus*) R

1 ind. Hovekilen, Hove, Arendal 07.02 (Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen, Trond Nilsen). 1 ind. Homborøya, Grimstad 08.02 (Ole Simonsen). 1 ind. Hasseltangen, Grimstad 13.02 (Edvin Thesen). 1 ind. Spornes, Arendal 16.02 (Trond Nilsen, Jon G. Thorsen, Rune Skåland mfl.). 1 1K Risholmene, Tvedestrand 25.10 (Carsten Lome). 3 ind. Bremsund Vardøya, Risør 30.10 (Yngvar Aanonsen).

Antall observasjoner av toppdykker kan variere stort mellom år. På ettervinteren kan arten i enkelte år opptre i store mengder i fylket. Dette gjaldt ikke i 2014 der forekomsten må kunne karakteriseres som nokså normal.

Gråstrupedykker (*Podiceps grisegena*) R

1 ind. Ytre Kviviga, Lillesand 04.02 (Georg Bangjord, Arild Pfaff).

En svært beskjeden opptreden til gråstrupedykker å være i våre farvann vinterstid, men tidspunktet for observasjonen er som forventet. For øvrig funn nr. 51.

Hornedykker (*Podiceps auritus*) R

1 ind. Hasseltangen, Grimstad 01.01 (Rolf Jørn Fjærbu, Jon G. Thorsen, Frode Steffensen, Glenn Svendsen mfl.). 1 ind. Narestø, Arendal 22.–29.01 (Kjell Klungland, Arvid Johnsen, Glenn Svendsen mfl.). 1 ind. Hove, Arendal 23.01 (Sven Inge Marcussen, Odd Marcussen). 1 ind. Indresund, Lillesand 24.01 (Jan Michaelsen). 1 ind. Vessøyneset, Grimstad 11.–15.02 (Trond Nilsen, Rune Skåland, Frode Steffensen mfl.). 2 ind. Hasseltangen, Grimstad 16.02 (Trond Nilsen, Rune Skåland, Jon G. Thorsen). 1 ind. Såda, Hove, Arendal 22.08 (Rune Skåland). 1 ind. Hovekilen, Hove, Arendal 28.09 (Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu).

Seks funn av syv individer i januar/februar er en god forekomst, men kun to individer om høsten og ingen senhøstes var spesielt for denne dykkeren som hekker i store dammer og små ferskvann og overvintrer i saltvann. Den mangler imidlertid som hekkefugl på Sør-Vestlandet.

Dvergdykker (*Tachybaptus ruficollis*) R

Fem vårfunn av til sammen 14 individer, henholdsvis i Arendal (1), Grimstad (3) og Risør (1). Åtte høstfunn av til sammen 18 individer fordelt på Arendal (2), Grimstad (5) og Risør (1). Kun ett ferskvannsfunn foreligger (fra Temse i Grimstad), og bare observasjoner fra vinterhalvåret gir ingen indikasjoner på hekking i fylket i år heller.

Havlire (*Puffinus puffinus*) G

1 ind. ptSV Håøya, Grimstad 28.09 (Jon G. Thorsen, Trond Nilsen). 1 ind. ptSV Sildodden, Risør 05.10 (Fred W. Christoffersen).

Funn 12–13 av havlire i Aust-Agder og litt seine observasjoner i forhold til normalen for disse stormfuglene som stort sett opptre langs kysten vår i perioder med sterk pålandsvind. Det mangler rapporter på noen observerte havlirer i fylket i 2014.

Grålire (*Puffinus griseus*) G

1 ind. ptSV Håøya, Grimstad 28.09 (Jon G. Thorsen, Trond Nilsen). 1 ind. ptSV Sildodden, Risør 05.10 (Fred W. Christoffersen).

Funn nr. 4–5 i fylket og de første siden 2009, av en art som normalt sees i Norge fra og med juli og til ut oktober måned i perioder med sterk pålandsvind. I 2013 ble flest observasjoner i

Norge gjort i siste halvdel av august, året etter i siste halvdel av september (Falkenberg mfl. 2016).

Toppskarv (*Phalacrocorax aristotelis*) R

Hele 175 innrapporteringer av toppskarv fordelt på 115 funn i vårhalvåret og 60 funn i høsthalvåret vitner om en art med god forekomst i fylket utenom hekkesesongen selv om det må påregnes en del dobbelttelling i materialet. Juni er uten registreringer og i perioden 15.05 til 15.08 gjøres det kun et fåtall observasjoner, så sjansen for å gjøre hekkefunn virker ikke å være veldig stor.

Havørn (*Haliaeetus albicilla*) GH

Par med reir og 1 1K, 2012 Risør (Morten Erichsen, Fred W. Christoffersen, Fredrik Gustavsen, Leif Gunleifsen, Rune Skåland mfl.). Par med reir og 1 1K Østre Agder 2013 og 2014 (Morten Erichsen, Fredrik Gustavsen mfl.).

De første hekkefunnene i fylket i nyere tid! Hekkingen i 2012 er nærmere beskrevet av Skåland (2012) og Christoffersen (2013). Det antas at det dreier seg om det samme paret som hekket alle tre årene. Helt på tampen av den første hekkesesongen ramlet det gamle fiskeørnreiret som de brukte ned, og derfor etablerte de seg på nytt et annet sted i regionen året etter. Det nye reiret ble også brukt i 2014 (Morten Erichsen pers. medd.). Med hekkinger både i Oslofjorden og Vest-Agder de senere år, var det et tidsspørsmål før de slo til også hos oss. Spørsmålet er om det kan være flere etablerte par? Flere voksne fugler observeres i fylket, men reir av arten kan være svært vanskelig å finne på tross av fuglenes størrelse.

Glente (*Milvus milvus*) G

1 ind. Rørkjerr, Grimstad 22.04 (*Tom Anders Johannessen). 1 ind. pt SV Maurviga, Justøya i Lillesand 07.01 (*Jan Michaelsen).

Funn nr. 11–13 i fylket inkludert et eldre funn nevnt under NSKF-artene bak i denne rapporten. Funnmengden bekrefter de senere års tendenser til at arten er i ferd med å ekspandere nordover. Dette støttes av at årene 2013 og 2014 begge hadde 20 funn på landsbasis. Bare 2011 har hatt flere (Falkenberg mfl. 2016).

Vepsevåk (*Pernis apivorus*) R

En sesongmessig jevn fordeling med 12 funn vår og 13 funn høst. Stort sett dreier det seg om trekkende individer, men noen observasjoner er fra aktuelle hekkebiotoper, og ved to lokaliteter er mer enn ett individ observert. Imidlertid er ingen hekkefunn rapportert.

Sivhauk (*Circus aeruginosus*) R

1 3K+ M Reddal, Grimstad 17.–19.04 (Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu, Øyvind Heldal). 1 F Temse, Grimstad 25.04 (Jon G. Thorsen). 1 ind. Løddesøl, Arendal 07.05 (Glenn Svendsen). 1 ind. Temse, Grimstad 07.05 (Frode Steffensen). 1 F ptNØ Taraldskjærområdet, Utkikken, Risør 09.05 (Arild Omberg). 1 F Reddal, Grimstad 09.05 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ad. M ptNØ Bjønndalsknatten, Barmen, Risør 10.05 (Fred W. Christoffersen). 1 F Temse, Grimstad 16.05 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 F Brinken 50, Arendal 20.05 (Rune Skåland). 1 F Reddalsvannet,

Reddal, Grimstad 23.05 (Frode Steffensen, Trond Nilsen, Jon G. Thorsen). 1 ad. F Bjorsund naturreservat, Arendal 30.05 (Kjell Klungland). 1 hunnf. Løddesøl, Arendal 31.05 (Per Kristensen). 1 F Hølen-Kitron, Hølen, Arendal 03.06 (Glenn Svendsen). 1 M Løddesøl, Arendal 06.06 (Jon G. Thorsen, Frode Steffensen). 1 1K Søm, Sømskilen, Grimstad 12.08–25.10 (Per Kristensen, Glenn Svendsen, Kjell Klungland mfl.). 1 F Løddesøl, Arendal 16.08 (Per Kristensen). 1 hunnf. Bieveien 53, Arendal 20.08 (Rune Skåland). 1 1K Løddesøl, Arendal 21.08 (Per Kristensen). 1 1K Løddesøl, Arendal 26.–27.08 (Per Kristensen, Glenn Svendsen). 1 1K Løddesøl, Arendal 01.–02.09 (Per Kristensen, Kjell Klungland, Sven Inge Marcussen). 1 F Temse, Grimstad 11.11 (Tor Magne Stalleland).

Hele 14 vårfunn og syv høstfunn av ditto mange individer er en god forekomst, men heller ikke i år foreligger det mistanke om hekkeforsøk. Voksne hanner er ikke rapportert mellom 19. april og 06. juni. I materialet kan det ikke utelukkes at det er noen dobbeltregistreringer.

Myrhauk (*Circus cyaneus*) R

1 F Evjekilen, Evje, Evje og Hornnes 19.04 (Jon G. Thorsen). 1 M Løddesøl, Arendal 30.08–01.09 (Per Kristensen, Trond Nilsen, Glenn Svendsen). 1 hunnf. Vessøyjordene, Grimstad 08.09 (Sven Inge Marcussen). 1-2 ind. Løddesøl, Arendal 09.–11.09 (Sven Inge Marcussen, Per Kristensen, Frode Steffensen). 1 F Reddal, Grimstad 10.09 (Kjell Klungland, Tore G. Andersen). 1 hunnf. Løddesøl, Arendal 14.09 (Kjell Klungland, Sven Inge Marcussen). 1 F Løddesølmyrene, Løddesøl, Arendal 18.09 (Frode Steffensen). 1 M Løddesøl, Arendal 19.09 (Glenn Svendsen). 1 hunnf. Rossøy, Arendal 21.09 (Frode Steffensen). 1 ad. M Reddal, Grimstad 21.09 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 hunnf. Reddal, Grimstad 21.09 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 hunnf. Reddal, Grimstad 25.09 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Barlinddalen, Myklandsdalen, Froland 27.09 (Kjell Klungland, Inger Berggren). 1 ad. M Vessøyjordene, Grimstad 01.10 (Elias Pfaff, Arild Pfaff, Maximilian Haltorp mfl.). 1 hunnf. ptSV Sildodden, Risør 12.10 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. Reddal, Grimstad 12.10 (Trond Nilsen). 1 hunnf. ptNØ Søm, Sømskilen, Grimstad 17.10 (Per Kristensen). 1 ind. Hovekilen, Tromøy, Arendal 04.11 (Harry Tangen).

Et bra knippe høstobservasjoner av myrhauk, 17 i tallet. Som vanlig sees den sjelden hos oss om våren (kun ett funn) og ingen vinterfunn foreligger. Sjansen er stor for at det kan finnes noen dobbelttelling i dette materialet.

Steppehauk (*Circus macrourus*) G

1 1K M Reddal, Grimstad 21.09 (Rolf Jørn Fjærbu).

Funn nr. 6 i fylket etter at arten første gang ble påvist våren 2006 (Fjærbu & Kjøstvedt 2008). Som vanlig dreide det seg om høstfunn av en årsunge. Funnet er dessuten med på å bekrefte tidligere antagelser om at Reddal og Løddesøl er lokalitetene som foretrekkes som rasteplasser for steppehauker på trekk.

Jaktfalk (*Falco rusticolus*) G

1 2K Barbu, Arendal 31.01 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 2K Sildodden, Risør 16.03 (Fred W. Christoffersen).

To funn av streifende individer der den siste kanskje er på trekk, mens den første nok er en overvintrer. Normal opptreden av en art som nok til en viss grad kan oversees og forveksles med vandrefalk. Man antar at et fåtall hekkinger finner sted i fylkets fjellområder, i alle fall i år med god mattilgang, men artens status er svært usikker.

Trane (*Grus grus*) R

Med hele 54 funn av 136 individer i vårhalvåret og ti funn av 16 individer om høsten kan vi slå fast at trane er blitt en relativt vanlig fugl i fylket på vårtrekket og at det i innlandet er gode muligheter for å treffe på arten i forkant og i etterkant av hekketida, da fuglene ofte oppsøker kulturlandskap for å finne mat. Basert på observasjonene kan vi i alle fall slå fast at det er stasjonære par i hekkebiotop følgende steder: Løddesølområdet i Arendal (1), Hornnestraktene i Evje og Hornnes (1), Hovden i Bykle (1-2), Froland (flere), Vegårshei (minst ett) og Åmli (flere). Sterke hekkeindikasjoner foreligger imidlertid kun fra Åmli der en årsunge ble sett sammen med to voksne så tidlig som 11.07 (Trond Nilsen). Vi må i tillegg forvente at det er en god del par og hekkinger (kanskje særlig hekkeforsøk) som ikke bli registrert. Blant vårobservasjonene er det dessuten en god del dobbelttelling.

Dverglo (*Charadrius dubius*) GH

Hekking ble kun konstatert ved Landvikvannet i Grimstad (Rolf Jørn Fjærbu mfl.), men par i aktuell hekkebiotop ble også registrert ved Simonstad i Åmli (Sven Inge Marcussen, Glenn Svendsen). I tillegg ble par registrert ved Temse i Grimstad (Rune Skåland) og flere registreringer ble gjort ved mulig hekkelokalitet i Reddal i Grimstad. Vi kjenner ikke til at det er gjennomført noen målrettet undersøkelse av tidligere kjente hekkeplasser i Birkenes kommune og i kommunene i Setesdal dette året.

Sandlo (*Charadrius hiaticula*) RH

Rugende fugl ble funnet ved Rosskreppfjorden sørøst, Valle 17.07 (Øyvind Fjeldsgård, Reidun K. Fjeldsgård) og engstelig par ble også sett ved Fosselega like i nærheten 09.06 (Bjørn Mo, Olav Mo). Dette er første påviste innlandshekkfunn av sandlo i Aust-Agder. For øvrig er hekkeatferd kun rapportert fra Tromlingene i Arendal i 2014.

Strandsnipe (*Actitis hypoleucos*) V

1 ind. Hovekilen, Arendal 10.–12.12 (Kjell Klungland, Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen, Tore G. Andersen, Frode Steffensen, Torolf Nesbakken, Glenn Svendsen mfl.).

Et oppsiktsvekkende vinterfunn av en av våre småvadere. Fuglen var litt avvikende i fjærdrakta, og det ble derfor en stund vurdert om det kunne være et enda mer spektakulært funn av en sjelden art.

Tundrasnipe (*Calidris ferruginea*) R

1 ad. Spornespynten, Spornes, Arendal 23.–29.08 (Arild Omberg, Glenn Svendsen, Kjell Klungland mfl.). 1 ad. Hovekilen, Hove, Arendal 29.08 (Kjell Klungland, Frode Steffensen). 1 ind. Hestekjær, Arendal 31.08 (Rune Skåland). 2 1K Vessøyjordene, Grimstad 31.08–02.09 (Glenn Svendsen, Rolf Jørn Fjærbu, Frode Steffensen mfl.). 2 1K Bjellandstrand, Bjelland, Arendal 31.08–03.09 (Sven Inge Marcussen, Rolf Jørn Fjærbu, Helge Venaas). 1 ind. Sild-

Fie, Sildodden, Risør 01.09 (Arild Omberg). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 02.09 (Frode Steffensen).

Syv funn av ni individer på høsttrekket. Gunstige vindretninger, overvann i jordbrukslandskap nær kysten og god forekomst av tangvoller rike på næring i strandkanten kan trolig føre til ekstra gode tall av denne arten enkelte år.

Dobbeltbekkasin (*Gallinago media*) G

1 ind. Saulekilen, Arendal 21.04 (Glenn Svendsen, Per Kristensen). 1 ind. Reddal, Grimstad 28.04 (*Jon G. Thorsen, Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Engene, Arendal 11.05 (Rune Skåland). 5 ad. Lundane, Bykle 24.05 (Odd Kindberg). 2 ind. Lundane, Bykle 18.06 (Trond Nilsen).

Dobbeltbekkasinen holdt stand på Norges sydligste kjente hekkeplass også i 2014 med en håndfull syngende hanner. I tillegg gjøres det nå årlige vårfunn på rasteplasser i lavlandet i fylket etter at man begynte å lete etter arten.

Kvartbekkasin (*Lymnocyptes minimus*) R

1 ind. Bjellandstrand, Tromøy, Arendal 10.04 (Rune Skåland). 1 ind. Reddal, Grimstad 23.04 (Jon G. Thorsen). 1 ind. Reddal, Grimstad 25.04 (Glenn Svendsen). 1 ind. Havemyra, Reddal, Grimstad 27.04 (Øyvind Heldal). 1 ind. Reddal, Grimstad 28.04 (*Jon G. Thorsen, Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Reddal, Grimstad 30.04 (Glenn Svendsen). 1 ind. Reddal, Grimstad 09.05 (Glenn Svendsen). 3 ind. Reddal, Grimstad 11.10 (Rolf Jørn Fjærbu). 2 ind. Reddal, Grimstad 12.10 (Trond Nilsen). 1 ind. Høybåtangen, Risør 12.10 (Arild Omberg). 2 ind. Vallegårdene, Valle, Tvedestrand 12.10 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. Vessøyjordene, Grimstad 25.10 (Glenn Svendsen).

Oppsiktsvekkende mange vårfunn av kvartbekkasin i Reddal, men det dreier seg nok om ett eller et fåtall individer. Antall høstfunn er mer normalt, men spredt på flere lokaliteter enn vanlig. Ingen vinterfunn i 2014.

Brushane (*Calidris pugnax*) R

Om høsten kan brushanen påtreffes i strandkanten og i kystnært åkerlandskap i fylket. Observasjoner fra Vessøyjordene i Grimstad dominerer i materialet, men også Asdal og Løddesøl i Arendal er representert. De øvrige trekkobservasjonene er gjort helt ute i strandkanten. Hele 46 funn av 281 individer inneholder en del dobbelttelling. To sjeldnere vårfunn ble gjort ved Lundane i Bykle 02.06 (Tom A. Johannessen) og ved Blysteinskjær i Tvedestrand 29.06 (Carsten Lome).

Sotsnipe (*Tringa erythropus*) R

1 2K Håhellervatn øst, Håhellervatn, Valle 11.07 (Kjell Grimsby). 2 ind. ptSV Taraldskjæra, Utkikken, Risør 13.08 (Arild Omberg). 1 1K Hoveodden, Hove, Arendal 19.08 (Tore G. Andersen). 1 1K Ruakerkilen, Grimstad 20.08 (Jon G. Thorsen, Frode Steffensen, Trond Nilsen mfl.). 1 ind. Hovekilen, Hove, Arendal 21.08 (Rolf Jørn Fjærbu, Roger Ehnebo mfl.). 2 ind. ptSV Spornes, Arendal 25.08 (Arild Omberg). 1 1K Ruakerkilen, Grimstad 28.08–03.09 (Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu). 2 1K Vessøyjordene, Grimstad 30.08–02.09 (Trond Nilsen, Sven Inge Marcussen, Jon G. Thorsen mfl.). 1 ind. Bieveien 53, Arendal 31.08

(Rune Skåland). 1 1K Sandane, Skottevig, Lillesand 06.09 (Jan Helge Kjøstvedt).

Ingen vårfunn var noe spesielt, mens høstforekomsten med ti funn av 13 individer må betegnes som nokså normal. Merk det litt spesielle funnet av den rastende 2K-fuglen i Setesdal vesthei 11.07.

Boltit (*Charadrius morinellus*) R

2 ind. Løddesøl, Arendal 01.–02.05 (Trond Nilsen, Frode Steffensen, Tom A. Johannessen mfl.). 1 ind. Bergemoen, Grimstad 06.05 (Rolf Jørn Fjærbu). 5 ind. Vessøyjordene, Grimstad 12.05 (Glenn Svendsen). 4 ind. Vessøyjordene, Grimstad 18.–19.05 (Kåre Olsen, Per Kristensen, Glenn Svendsen mfl.). 2 ind. Kvislevatnet, Valle 24.05 (Kjell Grimsby).

Det dreier seg om rastende individer som ofte har et kort stopp ute ved kysten underveis på trekket. Den siste observasjonen fra Setesdal vesthei er trolig også av fugler som skal lenger nordover, i vårt eget fylke eller enda lenger. Dette er ingen tallrik hekkefugl i våre fjellområder, men hekking påvises år om annet.

Bilde?

Polarjo (*Stercorarius pomarinus*) G

1 ind. ptSV Håøya, Grimstad 28.09 (Jon G. Thorsen, Trond Nilsen), 1 1K ptSV Sildodden, Risør 05.10 (Fred W. Christoffersen), 3 ind. ptSV Sildodden, Risør 05.10 (Fred W. Christoffersen), 3 ind. ptSV Kalvehageneset 28.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Torolf Nesbakken, Trond Nilsen).

Åtte trekkende polarjoer er rekord for fylket i løpet av ett år, og samtlige observasjoner ble gjort om høsten. Øvrige funn de siste årene har imidlertid fordelt seg nokså likt mellom vår og høst. Mer målrettet søk etter arten ser nå ut til å gi årvisse registreringer.

Fjelljo (*Stercorarius longicaudus*) G

1 ind. ptNØ Sildodden 29.05 (Fred W. Christoffersen). 1 1K ptSV Sildodden 05.10 (Fred W. Christoffersen).

Ett vårfunn og ett høstfunn fra samme lokalitet og ved samme observatør. Mer systematisk leting ville nok gitt flere observasjoner i fylket, men dette er ingen tallrik trekkfugl langs Skagerrakkysten selv om den enkelte år kan ha gode tall, særlig i vest. Vårfunnet ved Sildodden ble gjort i en periode med svært gode trekk tall fra Rogaland (Falkenberg mfl. 2016).

Storjo (*Stercorarius skua*) R

To vinterfunn 04.01 var spesielle, og kun ett funn på forsommeren var også utenom det vanlige. Men 46 funn av 279 individer om høsten gir en rekordartet forekomst som nok har sammenheng med den økte observasjonsaktiviteten. Spesielt høye dagstall: 90 ind. ptSV Høybåen Fiebåen, Utkikken, Risør 21.08 (Arild Omberg), 37 ind. ptSV Såda, Hove, Arendal

21.08 (Rolf Jørn Fjærbu, Roger Ehnebom), 57 ind. ptSV Såda, Hove, Arendal 22.08 (Rune Skåland).

Dvergmåke (*Hydrocoloeus minutus*) G

1 ad. Kalvehageneset, Grimstad 03.01 (Rolf Jørn Fjærbu, Trond Nilsen). 1 ind. ptNØ Kalvehageneset, Grimstad 04.01 (Rolf J. Fjærbu). 3 2K Spornes, Arendal 07.01 (Rolf J. Fjærbu). 2 ad. Spornes, Arendal 07.01 (Rolf J. Fjærbu). 1 ind. Bjellandstrand, Bjelland, Arendal 07.01 (Rolf J. Fjærbu). 1 ad. Barbu, Arendal 07.01 (Rolf J. Fjærbu). 1 2K Spornes, Arendal 08.01 (Torolf Nesbakken). 1 ind. Grimstad Havn, Grimstad 09.01 (Frode Steffensen, Rolf Johansen). 1 ind. Lillesand havn, Lillesand 12.01 (Arne Myrland). 1 ind. Jerkholmen, Arendal 15.02 (Per Kristensen). 1 ind. Spornes, Arendal 16.02 (Sven Inge Marcussen). 5 ind. Spornes, Arendal 16.02 (Per Kristensen). 1 ad. død Holmesund, Arendal 17.02 (Erik Hult). 1 1K ptNØ Sildodden, Risør 11.10 (Fred W. Christoffersen). 3 ind. ptSV Såda, Hove, Arendal 28.10 (Per Kristensen).

Hele 15 funn av 24 individer er en rekordartet opptreden av denne lille måka hos oss. Spesielt er det også at invasjonen i våre kystområder inntraff midtvinters. For øvrig er dette funn nr. 20–34 av en art som ellers har vært svært fåtallig i fylket, med unntak av invasjonen høsten 2010 (Kjøstvedt mfl. 2011) og denne opptreden i desember 2013/januar og februar 2014. Det ble også et rekordår i Norge for arten med 824 rapporterte individer, mest takket være vinterinvasjonen som i hovedsak gjorde seg gjeldende langs kysten fra Østfold til Rogaland (Falkenberg mfl. 2016).

Polarmåke (*Larus hyperboreus*) G

1 2K Kuviga, Arendal 08.01–27.02 (*Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland, Frode Steffensen, Jan Helge Kjøstvedt mfl.). 1 2K Hove, Tromøy 23.01 (Sven Inge Marcussen, Odd Marcussen).

Funn nr. 10–11 i fylket. Etter en vinter uten nordlige måker var det igjen duket for besøk av denne kraftige, nokså ensfargede, gråspraglete måkearten med svart nebbspiss. Som beskrivelsen tilsier dreide det seg som vanlig om en ungfugl i sin første vinter, og som så ofte før opptrådte den regelmessig i Barbu like øst for Arendal sentrum. Funnene kan dreie seg om samme fugl.

Splitterne (*Thalasseus sandvicensis*) R

1 ind. ptSV Haakallen, Håøya, Grimstad 18.05 (Trond Nilsen, Jon G. Thorsen). 1 ind. Jerkholmen, Arendal 25.07 (Glenn Svendsen). 1 ind. Sømskilen, Grimstad 05.08 (Per Kristian Slagsvold). 3 ind. ptSV Såda, Hove, Arendal 22.08 (Rune Skåland). 2 ind. ptS Risør fiskemottak, Risør 18.09 (Yngvar Aanonsen).

Nokså normal funnmengde og til normal tid på året av denne terna som det sees flere av nå som observasjonsaktiviteten i fylket er større.

Lunde (*Fratercula arctica*) R

1 ind. ptSV Håøya, Grimstad 27.09 (Jon G. Thorsen, Morten Syse, Trond Nilsen). 1 ind. ptNØ Håøya, Grimstad 29.09 (Jon G. Thorsen, Frode Steffensen). 1 ind. død Bjellandstrand,

Tromøy, Arendal 02.10 (Helge Venaas). 1 ind. ptNØ Sildodden, Risør 12.10 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. ptNØ Spornes, Arendal 27.10 (Rolf J. Fjærbu). 1 ind. ptSV Kalvehageneset, Grimstad 28.10 (Rolf J. Fjærbu, Trond Nilsen, Torolf Nesbakken). 1 ind. ptNØ Såda, Hove, Arendal 28.10 (Per Kristensen). 1 1K Sjeggstøholmen, Skjeggstø, Arendal 07.11 (Erik Hult). 1 ind. ptNØ Høybåtangen, Risør 09.11 (Arild Omberg). 1 ind. ptSV Gjernes, Risør 11.11 (Yngvar Aanonsen). 1 1K Bjellandstrand, Bjelland, Arendal 09.12 (Kjell Klungland, Tore G. Andersen).

Et bra knippe trekkobservasjoner av en art som nok har vært noe underrapportert tidligere, men som også må antas å ha en variabel opptreden fra år til år.

Isfugl (*Alcedo atthis*) G

1 F Inntjore - Landvikvannet - Reddal – Strålesund, Grimstad 15.–31.12 (*Rolf Jørn Fjærbu, Andreas Winnem, Roger Ehnebom, Sven Andersen, Martin Lie Pedersen, Espen Sundet Nilsen, Rune Skåland, Per Kristensen, Tore G. Andersen, Jon G. Thorsen, Arild Pfaff, Arild Omberg, Jan Helge Kjølsvedt, Knut Olav Raen, Odd Marcussen, Raymond Aanonsen, Trond Nilsen, Sven Inge Marcussen, Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Marte Kristine Onsrud, Kjell Klungland, Elias Pfaff, Maximilian Haltorp).

Etter noen magre år ble isfugl igjen observert i fylket, nærmere bestemt i Inntjorekilen, i samme område som den forrige fuglen i 2010 (Kjølsvedt mfl. 2011). Men der den forrige kun var et hastig bekjentskap for en enkelt observatør, ble denne etter hvert til glede for mange skuelystne. Fuglen ble registrert omtrent i hele vassdragets lengde fra Reddalsvannet i nord til ytterst i Reddalskanalen i sør, men mesteparten av tida holdt den seg rundt Eieneidkanalen mellom Reddalsvannet og Landvikvannet. Etter to dårlige år ble 2014 et godt år på landsbasis for arten med 27 funn, de aller fleste på høsten, men ingen nord for Hordaland/Oppland (Falkenberg mfl. 2016).

Hærfugl (*Upupa epops*) G

1 ind. Gjennestad, Rygene, Arendal 25.–28.10 (Rolf Jørn Fjærbu, Jon G. Thorsen, Torolf Nesbakken, Trond Nilsen).

Hærfugl blir ikke observert årlig i Aust-Agder, men legges gjerne merke til når den først dukker opp. Funn nr. 28 ble gjort i typisk trekktid om høsten, men det foreligger også en del funn fra trekktida om våren i fylket vårt. Oktober var også måneden med flest funn i Norge dette året. I alt ble det rapportert 22 funn på landsbasis, litt over gjennomsnittet de siste 25 årene (Falkenberg mfl. 2016).

Trelerke (*Lullula arborea*) G

1 M Myklandsdalen, Froland 19.04 (Per Kristensen, Arne Harveland).

Trelerka holder fremdeles stand i brannfeltet i Mykland, men hekking har man ikke greid å påvise i årene etter skogbrannen.

Fjellerke (*Eremophila alpestris*) G

2 ind. Brattholmene, Hasseltangen 21.03 (Rolf Jørn Fjærbu, Arild Pfaff). 8 ind. Reddal,

Grimstad 18.–20.04 (*Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristian Slagsvold, Rune Skåland, Jon G. Thorsen, Trond Nilsen, Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Kjell Klungland). 3 ind. Morholt, Grimstad 25.04 (Rolf Jørn Fjærbu). 31 ind. Haugen, Hornnes, Evje og Hornnes 07.05 (Odd Kindberg). 3 ind. Laugevold, Fjære kirke 08.05 (Trond Nilsen).

Et bra knippe observasjoner av en anonym trekkgjest som oftest sees om våren hos oss. Av funnene kan vi lese at trekket er nokså konsentrert rundt månedsskiftet april/mai, men merk at noen individer også overvintrer årlig i kystområder i Norge, i alle fall i sørvest (Falkenberg mfl. 2016).

Engelsk gulerle (*Motacilla flava flavissima*) G
1 M Reddal, Grimstad 04.05 (Jon G. Thorsen).

Endelig et nytt funn, for øvrig kun det tredje, av engelsk gulerle i fylket. Vi må tilbake til 2008 for å finne det forrige da en hann ble sett på Nedenessletta i Arendal 03.05. (Fjærbu & Kjøstvedt 2009). Her omtales også det første funnet: en hann ved Skottevik vest i Lillesand 30.04.1983. Hunner av de ulike underartene av gulerle er verre å skille fra hverandre. På landsbasis ble 15 individer observert i 2014, mens 30 ind. året før var en rekordartet forekomst (Falkenberg mfl. 2016).

Svartstrupe (*Saxicola rubicola*) G
1 hunnf. Temse, Grimstad 14.–15.03 (*Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu, Simon Fjærbu, Eline Fjærbu).

Funn nr. 15 i fylket, og en observasjon i typisk trekketid for arten. Med 138 individer ble 2014 det tredje beste året gjennom tidene i Norge for denne lille trostefuglen (Falkenberg mfl. 2016). I hekketida opptre den spredt langs kysten fra Vest-Agder til Møre og Romsdal og flere hekkefunn gjøres hvert år.

Gresshoppesanger (*Locustella naevia*) G
1 ind. Mæbø, Justøya, Lillesand 10.–11.06 (Jan Michaelsen).

Funn nr. 24 fant sted i nok et år med en beskjeden forekomst av arten i Aust-Agder, men vi fikk like fullt det første funnet i Lillesand. Fuglen ble kun hørt to kvelder før enga som den satt i kanten av og sang, ble slått. Med 168 individer ble 2014 et moderat år for arten i Norge (Falkenberg mfl. 2016).

Elvesanger (*Locustella fluviatilis*) G
1 M Reddal, Grimstad 23.05–03.06 (*Frode Steffensen, Jon G. Thorsen, Rolf Jørn Fjærbu, Jan Michaelsen, Jan Helge Kjøstvedt, Espen Fjeldsgård, Håvard Trygslund mfl.). 1–2 M Vallegårdene, Valle, Tvedestrand 27.05–17.06 (Sven Inge Marcussen, Odd Marcussen, Lars Otto Eliassen, Eirik Jacobsen, Yngvar Aanonsen mfl.). 1 M Myrane, Birkeland, Birkenes 09.–10.06 (*Jan Helge Kjøstvedt, Jan Michaelsen, Salve Håkedal).

Funn nr. 5–7 i Aust-Agder og for første gang ble det registrert mer enn en syngende hann i fylket i løpet av en forsommer. Både Birkenes og Tvedestrand kommune fikk sine første funn.

Med 10 observasjoner totalt i Norge hadde Aust-Agder nesten halvparten (4 ind.) av funnene! Merk dessuten at 2014 også ble regnet som et godt år på landsbasis for arten, bare knepent slått av 2011 og 2013 (Falkenberg mfl. 2016).

Busksanger (*Acrocephalus dumetorum*) G

1 M Våje, Arendal 02.–17.06 (*Vidar Wilhelmsen, *Henning Andersen, Tor Magne Stalleland, Rune Skåland, Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Jon G. Thorsen, Morten Tjemsland, Frode Steffensen mfl.). 1 M Skottjenn, Arendal 06.–13.06 (*Jan Helge Kjøstvedt, Tore G. Andersen, Rune Skåland, Rolf Jørn Fjærbu, Kjell Klungland mfl.).

For første gang ble to syngende hanner av busksanger registrert i Aust-Agder i samme hekkesesong. Det var endog funn nr. 2 og 3 i fylket etter at den første ble oppdaget i Reddal i Grimstad i 2012 (Kjøstvedt & Fjærbu 2013). Den ene hadde tilhold i kantsonevegetasjon i typisk kulturlandskap, den andre i et tilsvarende kulturlandskap, men med et betydelig innslag av taker langs et bekkesig der den oppholdt seg mest. Hele 29 individer, derav 21 syngende hanner, ble registrert i Norge i 2014. Dette var en tangering av bestenoteringen fra 2011 (Falkenberg mfl. 2016).

Hauksanger (*Sylvia nisoria*) G

1 1K Håøya, Grimstad 01.09 (Jon G. Thorsen).

En hauksanger på høsttrekk er ikke å kimse av. Det er kun det fjerde godkjente funnet i fylket etter at en 1K sist hadde tilhold på utsiden av Tromøy i Arendal i slutten av november 2010 og trolig endte sine dager der. De øvrige funnene stammer fra 1987 og 1988 (se bl.a. Kjøstvedt mfl. 2011). Med 120 individer registrert ble 2014 det nest beste året for hauksanger i Norge, men de aller fleste funnene er gjort om høsten (og mange er ringmerkede individer). Kun to funn ble gjort i hekketida på mulig hekkeplass, de første siden 2011, så det er på langt nær sikkert at arten hekker i Norge lenger (Falkenberg mfl. 2016).

Gulbrynsanger (*Phylloscopus inornatus*) G

1 ind. Håøya, Grimstad 30.09 (Jon G. Thorsen). 1 ind. Sømskilen, Grimstad 05.10 (*Per Kristian Slagsvold).

Funn nr. 5–6 i Aust-Agder av en art som nok både opptrer stadig hyppigere hos oss, særlig i enkelte år, men som vi også er blitt mer observante på etter hvert som mange flere har blitt klar over arten. Denne østlige trekkfuglen følger norskekysten sørover om høsten, typisk i månedsskiftet september/oktober. Derfor påtreffes den oftest i kyststrøk også hos oss, men enkelte funn er unntaksvis gjort lenger inn i landet. I 2014 ble utrolige 1017 individer registrert i Norge, og alle observasjoner lå innenfor perioden 07.09–14.11 (Falkenberg mfl. 2016).

Løvmeis (*Poecile palustris*) R

1 ind. Kranveien 76, Risør, Risør 05.–23.01 (Yngvar Aanonsen). 2 ind. Heldal, Froland 08.01 (Øyvind Heldal). 1 ind. Risør fiskemottak, Risør 15.1 (Yngvar Aanonsen). 1 ind. ringmerket Ekornåsen, Ribe, Lillesand 05.02 (Jan Michaelsen). 1 ind. Åmlandsveien, Risør 14.02 (Arild Omberg). 2 ind. Vigeland, Arendal 04.03 (Trond Nilsen). 1 ind. Reddal, Grimstad 04.03

(Øyvind Heldal). 1 ind. Kjøstvedt i Høvåg, Lillesand 12.03 (Jan Helge Kjøstvedt). 2 ind. Øvre Stias, Froland 15.03 (Tor Magne Stalleland). 1 ind. Vigeland, Arendal 16.03 (Rune Skåland). 1-2 ind. Bjellandshaugane Naturreservat, Arendal 21.03–21.04 (Trond Nilsen, Frode Steffensen, Glenn Svendsen, Jon G. Thorsen, Per K. Slagsvold). 1 ind. Støle, Grimstad 24.03 (Rune Skåland). 1 ind. sang/spill Dybdal, Arendal 04.05 (Arne Heggland). 1 ind. Tjennaldstjernet, Barmen, Risør 10.05 (Fred W. Christoffersen). 2 ind. Paddetjenn, Arendal 15.06 (Trond Aspelund, Kirsten Trogstad). 1 ind. Bjønndalsknatten, Barmen, Risør 23.07 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. Bjørnstad, Gjerstad 04.–08.08 og 19.–21.10 (Arne Elvestad, Frøydis Fagerlund). 2 ind. Øyknuten, Barmen, Risør 14.09 (Fred W. Christoffersen). 1 ind. Utkikken, Risør 16.09 (Arild Omberg). 1 ind. Eikedalen, Tvedestrand 11.12 (Kjell Grimsby).

LRSK har litt ekstra fokus på denne arten som har en usikker bestandssituasjon i Norge og ikke minst i Aust-Agder. Totalt 15 vårfunn av 20 individer og seks høstfunn av syv individer er ingen høy forekomst. Arten virker å stå sterkest øst i fylket og som forventet dominerer funn i kystkommunene. Bare funn i Froland og nordvest i Arendal skiller seg litt ut som innlandsfunn, mens hekkeatferd kun ble registrert ved Bjellandshaugane naturreservat 15.04 (reirbygging).

Varsler (*Lanius excubitor*) R

1 ind. Løddesøl, Arendal 04.01 (Tor Magne Stalleland). 1 ind. Reddal, Grimstad 08.01 (Trond Nilsen). 1 ind. Smeland bru, Åmli 06.02 (Georg Bangjord, Arild Pfaff). 1 ind. Intjore, Grimstad 09.02 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Reddal, Grimstad 17.02 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. Tromlingene, Arendal 22.02 (Sven Inge Marcussen, Odd Marcussen, Trond Nilsen mfl.). 1 ind. Reddal, Grimstad 28.02 (Jon G. Thorsen, Frode Steffensen). 1 ind. Reddal, Grimstad 14.–26.03 (Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu, Glenn Svendsen mfl.). 1 ind. Svenes, Froland 06.04 (Øyvind Heldal). 1 ind. Vegusdal, Birkenes 22.05 (Kjell Grimsby). 1 ad. Kjenes, Jorunnstadkilen, Arendal 05.06 (Erik Hult). 2 ad. i par mat til 2 1K unger Bjørkholtskyr, Solhomfjell øst, Gjerstad 06.–07.06 (Vidar Wilhelmsen, Kari Wilhelmsen, Øyvind Egeland). 1 ind. rastende Myklandsdalen, Froland 09.06 (Glenn Svendsen). 1 ind. Lislefjødd, Bykle 28.08 (Bjørn Pedersen). 1 ad. M Bjellandstrand, Tromøy, Arendal 20.09 (Kjell Klungland). 1 ind. Buskjæra, Arendal 21.09 (Erik Hult). 1 ind. Reddal, Grimstad 25.09 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ad. Løddesøl, Arendal 01.10 (Tom Anders Johannessen). 1 ind. Heldal, Froland 04.10 og 21.10 (Øyvind Heldal). 1 ind. Røynås, Birkenes 11.10 (Knut Olav Raen). 1 ind. Rossøy, Arendal 15.11 (Frode Steffensen).

Å anslå antallet varslere registrert i fylket er ingen enkel oppgave. Noen er stasjonære i et område for en kort eller lengre periode, mens andre bare kort blir registrert en plass mens de er underveis til nytt jaktområde. De fleste varslerne i fylket må antas å være overvintre som forlater fylket når det nærmer seg hekketid. Kun en konstatert hekking i 2014 understøtter dette. Men merk at arten ofte hekker i områder der få folk ferdes. Næringstilgangen har nok også mye å si både for antall overvintrende fugler og for muligheten for hekkinger. Totalt 15 vårfunn (med fare for noen dobbelttelling) inkludert ett hekkefunn må betegnes som bra, mens åtte høstfunn er rundt normalen.

Nøttekråke (*Nucifraga caryocatactes*) R

2 ind. Longumkilen, Arendal 11.05 (Morten Martinsen). 1 ind. Osedalen, Froland 22.05 (Kjell

Grimsby). 1 ad. Lille Steinstjøn, Åmli 22.06 (Rolf Kristoffersen). 1 ind. Grømheia, Grimstad 08.07 (Kjell Grimsby, Simon Grimsby, Geir Grimsby mfl.). 1 ind. Longum, Arendal 13.08 (Arild Omberg). 1 ind. Vallegårdene, Valle, Tvedestrand 31.08 (Fred W. Christoffersen, Bjørg K. Christoffersen). 1 ind. Levermyr, Grimstad 12.09 (Frode Steffensen). 1 ind. Vestre Vallesverd, Lillesand 19.09 (Jan Michaelsen, Ulf Michaelsen). 1 ind. Ytre Årsnes, Lillesand 12.10 (Sven Rislåa). 1 ind. Fjære kirke, Grimstad 14.10 (Dagfinn Dahl). 1 ind. Lillevåje, Arendal 21.10 (Jon G. Thorsen). 1 ind. Brekka, Austre Moland, Arendal 21.10 (Jon G. Thorsen). 1 ind. Engekilen, Grimstad 12.11 (Frode Steffensen). 1 ind. Stoa, Arendal 15.11 (Frode Steffensen). 1 ind. Stoa, Arendal 20.12 (Frode Steffensen).

Overveiende høstfunn, totalt 15 på årsbasis, av denne litt anonyme kråkefuglen tyder på at den ikke er en vanlig hekkefugl i Aust-Agder, men observasjonen fra Longumkilen i Arendal i mai virker jo lovende i så måte.

Kornkråke (*Corvus frugilegus*) R

Etter at opplagte dobbelttelling er fjernet sitter vi igjen med hele 18 funn av 21 individer i vårhalvåret. Høsten fulgte enda bedre opp med 20 funn av 30 individer. Dette er en meget sterk opptreden selv om det helt klart må ligge dobbelttelling igjen også i det gjenværende observasjonsmaterialet. Dette dreier seg om overvintrende fugler eller fugler på trekk, så det foreligger ingen indikasjoner på hekking eller hekkeforsøk. Merk at to småflokker med fire individer i hver flokk også ble sett langt oppe i Setesdal. Observasjonene ble gjort under høsttrekket på en kjøretur nedover dalen, henholdsvis i Valle og i Rysstad (Øyvind Fjeldsgård mfl.). Arten hekker i kolonier, i Norge i alle fall i fylkene Sør-Trøndelag, Oppland og Hedmark (www.ao.no).

Svartkråke (*Corvus corone corone*) R

1 ind. Vik, Grimstad 05.01–01.12 (Rolf Jørn Fjærbu, Arild Omberg, Frode Steffensen mfl.). 1 ind. Temse, Grimstad 11.01 (Glenn Svendsen). 2 ind. Espenesjordet, Vessøyjordene, Grimstad 27.02 (Glenn Svendsen). 1 ind. Utkikken, Risør 04.04 (Arild Omberg). 1 ind. Løddesøl, Arendal 02.05 (Kjell Klungland, Tore Gryting Andersen). 1 ind. Engekjær E18, Grimstad 05.06 (Rolf Jørn Fjærbu). 1 ind. ptNØ Utkikken, Risør 15.07 (Arild Omberg). 1 ind. Håbbestad, Temse, Grimstad 31.07–16.08 (Glenn Svendsen, Trond Nilsen, Sven Inge Marcussen mfl.). 1 ind. Tjore, Grimstad 22.08 (Tor Magne Stalleland). 1 ind. Møglestu, Lillesand 04.11 (Peder Øen).

Svartkråka innehar fremdeles statusen som egen art, selv om mange mener at den er en underart av kråke (sammen med den vanlige gråkråka). Den opptrer hos oss vanligst på trekket, men enkelte individer slår seg også til slik som fuglen ved Vik i Grimstad. Temse i Grimstad og Møglestu i Lillesand er også lokaliteter med tidvis stabile svartkråker, men i 2014 så dette ikke ut til å være tilfelle.

Svartkråke x kråke (*Corvus corone corone x Corvus corone cornix*)

1 ind. Temse, Grimstad 23.06–30.08 (Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt).

En krysning av disse to nærstående slektningene har funnet sted i fylket også tidligere. Et blandingspar hekket sammen i flere år i Hornnestraktene i Evje og Hornnes på slutten av 1990-tallet (se bl.a. Lislevand 2001 og Lislevand 2004). Om dette dreier seg om et resultat av

Vik-fuglens hekking, en hekkende svartkråke som likevel har hatt tilhold ved Temse eller om det er en fugl som rastet på trekk, får vi vel aldri svar på.

Polarsisik (*Carduelis hornemanni*) G

1 ind. Rossøya, Arendal 20.02 (*Jon G. Thorsen, Frode Steffensen, Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Glenn Svendsen).

Et sjeldent funn, for øvrig det niende, av denne nordlige gjesten som nok blir noe oversett i gråsisikflokkene og typisk nok ble oppdaget på en foringsplass.

Båndkorsnebb (*Loxia leucoptera*) G

5 ind. ptV Vegårveien 28, Grimstad 19.08 (Jon Gogstad Thorsen). 3 ind. (2+1) Holmesund, Arendal 21.–22.08 (Carsten Lome). 5 ind. ptNØ Bjønndalsknatten, Barmen i Risør 23.08 (Fred W. Christoffersen, Bjørg K. Christoffersen).

En nokså beskjeden og i alle fall svært konsentrert forekomst av båndkorsnebb i fylket denne høsten. Det kan tyde på dårlige næringsforhold og at fuglene derfor raskt trakk videre på leting etter andre områder med kongler rike på frø.

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*) R

1 ind. Tveite, Tvedestrand 24.05 (Rune Skåland) og 08.05 (Odd Marcussen). Inntil 4 M Vallegårdene, Valle Tvedestrand 26.05–24.06, par matet unger 06.07 og 1 hunnf. ind. 31.08 (Sven Inge og Ole Martin Marcussen mfl.). 2 M Fosstveit, Tvedestrand 26.05 (Sven Inge Marcussen) og 1 M 12.06 (Kjell Klungland). Par Håøya, Grimstad 29.05 (Jon G. Thorsen, Trond Nilsen). 1 M Kalvehageneset, Grimstad 29.05 (Inger Berggren). 1 M Nes Jernverk, Tvedestrand 01.–02.06 (Bård Kyrkjedelen, Øyvind Fjeldsgård). 1 M Reddal 03.06 (Oddvar Heggøy). 1 M Reiårsfossen, Ose, Bygland 15.06 (Jarl Marius Abrahamsen).

Mot ni individer i 2013 så var årets tolv observasjoner en liten opptur for en art som har vært i tilbakegang hos oss de senere år. Reduksjonen er påfallende når vi tar i betraktning den økte observasjonsaktiviteten i fylket den siste tiårsperioden. Rosenfinken har sin hovedutbredelse på Østlandet, men det gjøres også en god del observasjoner langs Skagerrakkysten helt vest til Rogaland.

Konglebit (*Pinicola enucleator*) R

1 ind. Øreslandskilen, Lillesand 14.02 (Sven Rislåa).

Som for båndkorsnebbens del så ble 2014 ikke noe toppår for arten i fylket. I Norge var det bare Hedmark og fylkene fra Sør-Trøndelag og nordover som hadde et visst invasjonspreg utover høsten (Falkenberg mfl. 2016).

Hortulan (*Emberiza hortulana*) G

1 F Botne, Tromøy, Arendal 25.05 (*Inger Berggren, *Tore G. Andersen, Eirik Grønningsæter, Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Per Kristensen, Jon G. Thorsen, Torolf

Nesbakken, Trond Nilsen, Kjell Klungland).

Etter 16 år ble endelig en hortulan observert i fylket igjen, for øvrig funn nr. 8. Forrige gang ble arten også sett på Tromøy, nærmere bestemt mellom Bjelland og Tromøy kirke, et par km vest for der Botnefuglen ble sett. Den gang dreide det seg om et høstfunn av tre individer, derav minst 1 1K (Lislevand 1999). Artens bestandsutvikling i hekkeområdene på Østlandet tilsier dessverre ikke at det vil bli hyppigere funn av arten hos oss i framtida (Falkenberg mfl. 2016), men siden mange er aktive i felten for tida er det lov å håpe.

Dvergspurv (*Emberiza pusilla*) G

1 1K Flateskjæra, Tvedestrand 20.09 (Carsten Lome).

Fylkets andre funn av dvergspurv etter at den første ble observert i Reddal i Grimstad på en NOF-ekskursjon 05.06.2009 (Fjærbu mfl. 2010). Høstfunnet i Tvedestrand var imidlertid i mer ordinær trekketid for arten. De aller fleste funn i Norge gjøres om høsten med unntak av i hekkeområdene i Øst-Finnmark. Med 47 individer registrert i Norge i 2014 ble dette det nest beste året gjennom tidene (Falkenberg mfl. 2016).

Bilde innhentet. Bildetekst:

Rastende dvergspurv på Flateskjæra i Tvedestrand (Foto: Carsten Lome).

Observasjoner godkjent av NSKF

Bøffelend (*Bucephala albeola*) N

1 M Engekilen, Grimstad 09.–10.11 (*Per Kristensen, Rolf Jørn Fjærbu, Jon G. Thorsen, Arne Myrland, Trond Nilsen, Frode Steffensen, Glenn Svendsen, David Drangland).

Første funn i Aust-Agder. Ifølge Olsen mfl. (2016) forekommer denne nordamerikanske arten relativt vanlig i fangenskap i Europa, men siden man antar at fugler også kan nå Europa på egne vinger og denne ikke bar tegn på et liv i fangenskap, plasseres fuglen i kategori D (ukjent opphav). Uansett var arten et nytt og artig bekjentskap for fylkets fugleinteresserte og flere fikk sett den før den trakk videre.

Stork (*Ciconia ciconia*) N

1 ind. Hove, Arendal - Fevikkilen og Toraldåsen 45, Grimstad 26.04 (Inger Berggren, Rolf Jørn Fjærbu, Jon G. Thorsen, Eline Fjærbu, Frode Steffensen).

Funn nr. 8 i Aust-Agder av denne lett oppdagbare storkefuglen, og det første siden kjendisstorken «Sture» la turen innom Knudremyr søppelfylling i Lillesand i mars 2010 (Kjøstvedt 2010). Fuglen ble på kort tid sett i flukt på tre ulike steder i fylket. En stork ble de tre foregående dagene også meldt fra Vest-Agder, og samme dag som den besøkte Aust-Agder ble et individ også sett i Vestfold. Det antas at dette er den samme fuglen. Kun ett funn til ble gjort i Norge i 2014, i Hedmark 06.–07.06 (Olsen mfl. 2016).

Svartstork (*Ciconia nigra*) N

1 ind. Tjore, Grimstad 07.06.2011 (Eirik Klemetsen).

Første godkjente funn av svartstork i Aust-Agder. Den ble sett trekkende langs E18 mellom Lillesand og Grimstad. Her danner Omreheia en langstrakt, om enn ikke så høy fjellformasjon mellom Kaldvellfjorden i Lillesand og Tjore/Landvik i Grimstad som det virker som en del fugler foretrekker å trekke langs.

Glente (*Milvus milvus*) N

1 ind. Helldalsmo, Froland 10.04.2010 (C. Larsen, Ø. Syvertsen, Per Kristensen).

Et eldre funn fra tiden før arten ble nedjustert til LRSK-art. Fuglen, som var vingemerket, satt på et reveåte i en snau time. Det viste seg at den var merket som reirunge i det sørøstlige Tyskland i 2008 (Heggøy & Olsen 2015).

Enghauk (*Circus pygargus*) N

1 2K M ptSV Bjønndalsknatten, Barmen, Risør 01.06 (Fred W. Christoffersen).

Fylkets andre funn av enghauk etter at det første ble gjort så langt tilbake som 1959 da en 1K-fugl ble rapportert skutt ved Bjorbekk i Øyestad (Arendal) 16.08 (www.ao.no). Fuglen antas å være den samme 2K hannen som ble sett i Vestfold de to foregående dagene og er den eneste enghauken godkjent i Norge i 2014. Arten har sin nordlige utbredelsesgrense i Danmark og Syd-Sverige og hekker sørover i Europa og øst til Sentral-Asia (Olsen mfl. 2016).

Hybrider godkjent av NSKF

Ringand x Toppand (*Aythya fuligula x Aythya collaris*) N

1 ad. M Landvikvannet, Grimstad 16.–29.11 (Trond Nilsen, Rolf Jørn Fjærbu mfl.).

Ikke en helt vanlig hybridform i Norge. I 2011 og 2012 ble en hann sett i både i Rogaland og Vest-Agder og dette kan teoretisk også ha vært ett og samme individ. Fuglen i Landvikvannet var imidlertid det eneste som er innrapportert i Norge i 2014 (Olsen mfl. 2016).

Steppehauk x Myrhauk (*Circus macrourus x Circus cyaneus*) N

1 1K Løddesøl, Arendal 14.09 2011 (Per Buertange, Steinar Pedersen).

Første registrerte hybrid av denne typen i Aust-Agder. Samme dag ble en tilsvarende fugl sett på Jomfruland i Telemark. Siden steppehauken påtreffes stadig lenger mot nord i hekketida, har den nå et overlappende hekkeområde med myrhauk, noe som øker sjansene for hybridisering mellom disse nærstående artene (Heggøy & Olsen 2015).

Litteratur

Christoffersen, F. W. 2013. Rovfugler i Risør-traktene i 2012. *Fugler i Aust-Agder* **42**: 8–11.
Falkenberg, F., Reinsborg, T., Myklebust, M., Holtskog, T., Magnussen, J. H.,

- Heggøy, O. & Aarvak, T. 2015. Fugler i Norge i 2011 og 2012. Rapport fra Norsk faunakomiteé for fugl (NFKF). *Fugleårene 2011 og 2012*: 90–202.
- Falkenberg, F., Reinsborg, T., Myklebust, M., Winnem, A., Magnussen, J. H., Holtskog, T., Heggøy, O. & Ranke, P. S. 2016. Fugler i Norge i 2013-2014. Rapport fra Norsk faunakomiteé for fugl (NFKF). *Fugleårene 2013 og 2014*: 70–193.
- Fjærbu, R. J. & Kjøstvedt, J. H. 2008. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 12. *Fugler i Aust-Agder* **37**: 4-16.
- Fjærbu, R. J. & Kjøstvedt, J. H. 2009. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 13. *Fugler i Aust-Agder* **38**: 48–60.
- Fjærbu, R. J., Skåland, R. & Kjøstvedt, J. H. 2010. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2009. LRSK-rapport nr. 14. *Fugler i Aust-Agder* **39**: 56–69.
- Fjærbu, R. J., Kjøstvedt, J. H. & Skåland, R. 2012. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2011. LRSK-rapport nr. 16. *Fugler i Aust-Agder* **41**: 64–83.
- Fjærbu, R. J. & Kjøstvedt, J. H. 2014. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2013. LRSK-rapport nr. 18. *Fugler i Aust-Agder* **43**: 56–77.
- Heggøy, O. & Olsen, T.A. 2015. Sjeldne fugler i Norge i 2011 og 2012. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Fugleårene 2011 og 2012*: 4–89.
- Kjøstvedt, J. H. 2010. Stork på ville veier. *Fugler i Aust-Agder* **39**: 26–27.
- Kjøstvedt, J. H. 2015. Fugleliste for Aust-Agder 2014. *Fugler i Aust-Agder* **44**: 6–20.
- Kjøstvedt, J. H., Fjærbu, R. J. & Skåland, R. 2011. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2010. LRSK-rapport nr. 15. *Fugler i Aust-Agder* **40**: 70–89.
- Kjøstvedt, J. H. & Fjærbu, R. J. 2013. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2012. LRSK-rapport nr. 17. *Fugler i Aust-Agder* **42**: 71–89.
- Lislevand, T. 1996. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 4. *Larus marinus* **25**: 25–37.
- Lislevand, T. 1999. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 6. *Larus marinus* **28**: 34–43.
- Lislevand, T. 2001. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 7. *Larus marinus* **30**: 34–49.
- Lislevand, T. 2004. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 9. *Fugler i Aust-Agder* **33**: 26-38.
- Norsk Ornitologisk Forening 2016. *Fugleårene 2013 og 2014*. 196 s.
- Olsen, T. A., Heggland, H., Mjølshes, K., Rix, S., Tveit, B. O., Egeland, Ø. & Heggøy, O. 2016. Sjeldne fugler i Norge i 2013 og 2014. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Fugleårene 2013 og 2014*: 4–69.
- Skåland, R. 2012. Havørnhekkning i Aust-Agder. *Fugler i Aust-Agder* **41**: 29.

www.agderfugl.net

<https://www.artsobservasjoner.no> (www.ao.no)